

ТЕХНИКАЛЫҚ ЕМЕС ТҮЙІНДЕМЕ
ЖЫЛАНҚАБАҚ КЕН ОРНЫНА ӘСЕР ЕТУГЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ РҰҚСАТ
АЛУҒА АРНАЛҒАН МАТЕРИАЛДАРҒА
(РШН,ҚББ,ӨЭБ,ТҚЖ)

1. Болжалды қызмет орнының сипаттамасы, оның шекаралары бейнеленген жоспар

Әкімшілік жағынан кен орны Атырау облысы Жылыой ауданының құрамына кіреді және Атырау қаласынан солтүстік-шығысқа қарай 290 км жерде орналасқан.

Ең жақын теміржол станциялары мен Доссор және Мақат мұнай кәсіпшіліктері сәйкесінше батысқа қарай 113 және 97 км, солтүстікке қарай 45 км Орысқазған кен орны орналасқан. Солтүстік-батысқа қарай 20 км жерде Кенбай кен орны орналасқан, оңтүстік-шығысында Қырықмылтық мұнай кен орны орналасқан.

Рельефі әлсіз бөлінген, төбешік. Рельефтің абсолютті белгілері +24-тен +117 м-ге дейін өзгереді.

Кен орнымен байланыс қара жолдармен автокөлікпен жүзеге асырылады.

Ауданның климаты күрт континенталды, маусымдық және тәуліктік температураның үлкен ауытқулары бар, жиі қатты желдер шаңды дауылдарға айналады. Жазда максималды температура +30 + 40°С, қыста минимум -35 -40°С.

Кен орнының алаңында Киров, саз және құмтастардың беткі шығуы байқалады.

Аудан аз қоныстанған, тұрақты елді мекендер жоқ.

Жыланқабақ кен орны 1979-81 жылдары іздестіру бұрғылауымен ашылды. Бұрғылау және жүргізілген геологиялық барлау жұмыстары кешенінің нәтижесінде 403-573 м тереңдікте жатқан Оңтүстік қанаттағы 2 орта Юра көкжиегінің (Ю-I, Ю-II) кен орындары анықталып, контурланды.

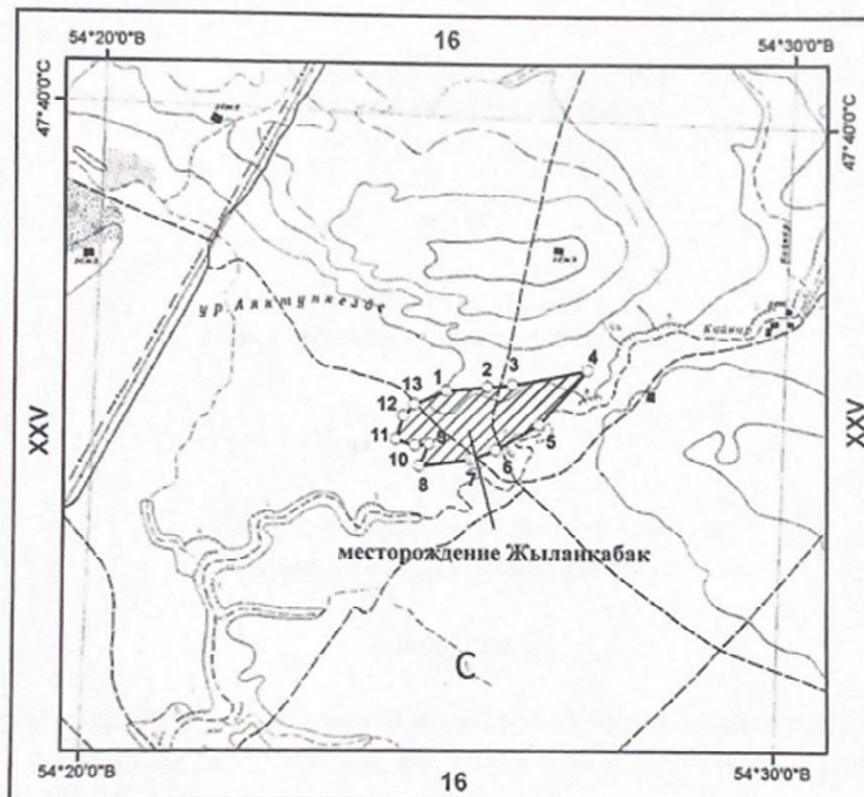
1995 жылғы 15 қарашадағы № 34 Шартқа №10 толықтыруға сәйкес құзыретті орган жаңа жер қойнауын пайдаланушыға – Жыланқабақ кен орнының тау-кен бөлінісі шегінде көмірсутек шикізатын өндіруді жүргізу үшін "Z Munaı" ЖШС жер қойнауын пайдалану құқығын берді.

Кесте 1.1 Жыланқабақ кен орнының тау кен бұру бұрыштық нүктелерінің координаттары

№№ нүкте	Географиялық координаттар	
	Солтүстік ендік	Шығыс бойлық
1.	47° 37' 17.6" с.е.	54° 25' 05" ш.б.
2.	47° 37' 20.7" с.е.	54° 26' 03" ш.б.
3.	47° 37' 23.1" с.е.	54° 26' 03" ш.б.
4.	47° 37' 33.3" с.е.	54° 27' 07.8" ш.б.
5.	47° 37' 00.0" с.е.	54° 26' 26.6" ш.б.
6.	47° 36' 43.5" с.е.	54° 25' 50.1" ш.б.
7.	47° 36' 38.2" с.е.	54° 25' 27.6" ш.б.
8.	47° 36' 33.3" с.е.	54° 24' 42.8" ш.б.
9.	47° 36' 46.0" с.е.	54° 24' 50.8" ш.б.
10.	47° 36' 45.0" с.е.	54° 24' 38.6" ш.б.
11.	47° 36' 48.0" с.е.	54° 24' 21.8" ш.б.
12.	47° 37' 02.2" с.е.	54° 24' 28.3" ш.б.
13.	47° 37' 08.5" с.е.	54° 24' 37.1" ш.б.

Жер қойнауы учаскесінің ауданы - 3,0 (үш бүтін) км² құрайды. Жер қойнауы учаскесінің тереңдігі-минус 500 м.

Картограмма
расположения участка недр месторождение Жыланкабак
в пределах блока XXV-16-С(частично)
 Масштаб 1: 100 000

Условные обозначение:

- контур участка недр месторождения Жыланкабак
- грунтовые проселочные дороги
- полевые дороги
- реки, ручьи (пересыхающие)
- населенные пункты
- солончаки

Сурет. 1. – Тау-кен бөлудің картограммасы

Сурет. 2. - Жұмыс ауданының шолу картасы

Сурет. 3. – Карта орналасу схемасы

2. Жоспарланған қызметтің қысқаша сипаттамасы

Жоба 2021 жылғы 2 қаңтардағы ҚР Экологиялық кодексінің талаптарына, осы жобаны әзірлеу кезінде ҚР-да қолданылатын қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңдар мен нормативтік актілерге сәйкес орындалды.

Кәсіпорынның негізгі өндірістік қызметі - ҚР Экологиялық кодексіне сәйкес 1-қосымша 2-бөлім: 2. Жер қойнауын пайдалану: 2.1. көмірсутектерді барлау және өндіру.

РІШН,ҚББ,ӨЭБ,ТҚІЖ жобасы Жыланкабак кен орнын пайдалану кезеңінде әсер етуге экологиялық рұқсат алу үшін әзірленеді

3. Табиғи компоненттер мен өзге де объектілердің әсерін қоса алғанда, қоршаған ортаға қызметтің Елеулі өзгерістерінің қысқаша сипаттамасы

Атмосфераның химиялық ластануының болжамды шоғырлануын, атмосфералық ауадағы ластаушы заттардың жер бетіндегі концентрацияларының таралуын есептеу нәтижелерін, адамдардың өмірі мен денсаулығына елеулі әсер етуді, олардың өмір сүру жағдайларын және жобаланатын жұмыстарды жүзеге асыру кезінде қызмет көрсетпейтін болады. Учаскенің аумағы ауданның биоәртүрлілігіне әсер ететін қоныстану аймақтарынан едәуір қашықтықта орналасқандығына байланысты (оның ішінде өсімдіктер мен жануарлар дүниесі, генетикалық ресурстар, өсімдіктер мен жабайы жануарлардың табиғи ареалдары, жабайы жануарлардың көші-қон жолдары, экожүйелер) көрсетілмейді. Кәсіпорынның атмосфералық ауаға химиялық әсер етуі нәтижесінде қарастырылып отырған аумаққа іргелес орналасқан техногендік бұзылған жерлерге айтарлықтай әсер етпейді. Жерді алып қою көзделмейді.

Өндірістік қызмет нәтижесінде жер үсті және жер асты суларына әсер етпейді. Ағынды суларды ағызу қарастырылмаған.

Атмосфералық ауаға әсер ету кәсіпорын шығарындыларының көздерімен, сондай-ақ аз дәрежеде дыбыс қысымының көздерімен әсер ету аймағында болады. Кәсіпорында шекті шығарындылар мониторингін және атмосфералық ауаға әсер ету мониторингін ұйымдастыру оның сапасының экологиялық нормативтерін, САПАНЫҢ нысаналы көрсеткіштерін, ал олар болмаған кезде оған әсер етудің болжамды қауіпсіз деңгейлерін бұзу тәуекелдерін алдын алуға мүмкіндік береді.

Жоспарланған жұмыстар ауданында тарихи-мәдени мұра объектілері (оның ішінде сәулет және археологиялық) жоқ.

4. Эмиссиялардың шекті сандық және сапалық көрсеткіштері, қоршаған ортаға физикалық әсер ету, қалдықтардың жиналуының шекті мөлшері, сондай-ақ егер ол көзделіп отырған қызмет шеңберінде жоспарланса, оларды көму туралы ақпарат.

Жоспарланған қызметтің атмосфералық ауаға әсері ауа сапасына қойылатын заңнамалық және нормативтік талаптарға сәйкестік тұрғысынан бағаланады. Зиянды заттардың шығарындыларын есептеу талаптарға, әдістемелер жинағына сәйкес жүргізілді.

Жоспарланған жұмыстарды жүргізу кезінде ластаушы ингредиенттер келесі компоненттер болуы мүмкін: Темір (II, III) оксидтер (темірге есептегенде) (темір триоксиді, темір оксиді) (274); Марганец және оның қосылыстары (марганец (IV) оксиді бойынша) (327); Азот (IV) диоксиді (азот диоксиді) (4); Азот (II) оксиді (азот оксиді) (6); Көміртек (күйе, қара көміртек) (583); Күкірт диоксиді (күкірт ангидрид, күкірт газы, күкірт (IV) оксиді) (516); Күкіртсутек (Дигидросульфид) (518); Көміртек оксиді (көміртегі тотығы, көміртегі тотығы) (584); Фторлы газ тәрізді қосылыстар / фторға қайта есептегенде/ (617); Метан (727*); шекті C1-C5 көмірсутектерінің қоспасы (1502*); шекті C6-C10 көмірсутектерінің қоспасы (1503*); Бензол (64); Диметилбензол (О-, М-, Р - изомерлер қоспасы) (203); Метилбензол (349); Бензин / а / пирен (3,4-бензин) (54); Формальдегид (Метанал) (609); C12-19 / С / қайта есептегенде алкандар (C12-C19 шекті көмірсутектер (С қайта есептегенде); Еріткіш РПК-265П) (10);

Стационарлық ластану көздері жүргізген есептік деректер бойынша атмосфералық ауаға ластаушы заттардың мынадай мөлшері шығарылатын болады:
2026-2035 жылдарға арналған пайдалану кезінде. - 36,7266203г/с. 222,8251635 т/жыл.

Көзделіп отырған қызмет шеңберінде ластауыштардың шығарындылары мен тасымалдарының тіркелімін жүргізу қағидаларында белгіленген шекті мәндерден асып кету жоспарланбайды.

Өндіріс және тұтыну қалдықтарының ықтимал түрлері мен сипаттамалары

№ р/с	Қалдықтардың түрі	Қалдықтар коды	Қауіп деңгейі
1	Пайдаланылған май	13 02 06*	Қауіпті қалдықтар
2	Майланған шүберек	15 02 02*	Қауіпті қалдықтар
3	Лак-бояу материалдарынан жасалған ыдыс	15 01 10*	Қауіпті қалдықтар
4	Жарықдиодты шамдар	16 0214	Қауіпті қалдықтар
5	Құрамында сынап бар қалдықтар	05 07 01*	Қауіпті қалдықтар
6	Қайта зарядталатын батареялар	20 01 33*	Қауіпті қалдықтар
7	Рецеңке техникалық бұйымдар (майланған)	19 12 04*	Қауіпті қалдықтар
8	Мұнай шламы	01 03 05*	Қауіпті қалдықтар
9	Химреагенттерден жасалған ыдыс (металл бөшкелер, сөмкелер, үлкен жүгіру)	15 01 10*	Қауіпті қалдықтар
10	Медициналық қалдықтар	18 01 03*	Қауіпті қалдықтар
11	Пайдаланылған ауа сүзгілері	16 01 22*	Қауіпті қалдықтар
12	Дәнекерлеу электродтары	12 01 03	Қауіпті емес қалдықтар
13	Металл сынықтары	02 01 10	Қауіпті емес қалдықтар
14	Коммуналдық қалдықтар (КТК)	20 03 01	Қауіпті емес қалдықтар
15	Пайдаланылған шиналар	16 01 03	Қауіпті емес қалдықтар

Пайдалану кезінде 2026-2035 жылдарға арналған қалдықтарды жинақтау лимиттері

Қалдықтардың атауы	Қолданыстағы жағдайға жинақталған қалдықтардың көлемі,	Қалдықтарды жинақтау лимиті 2026-2035жж.
	тонн/жыл	тонн/жыл
1	2	3
Всего	-	606,9004
в т. ч. отходов производства	-	546,9004
отходов потребления	-	60,0
Қауіпті қалдықтар		
Пайдаланылған май	-	11,0
Майланған шүберек	-	0,1524
Лак-бояу материалдарынан жасалған ыдыс	-	0,042
Жарықдиодты шамдар	-	0,12
Құрамында сынап бар қалдықтар	-	0,06
Қайта зарядталатын батареялар	-	0,290
Резеңке техникалық бұйымдар (майланған)	-	10,0
Мұнай шламы	-	500,0
Химреагенттерден жасалған ыдыс (металл бөшекелер, сөмкелер, үлкен жүгіру)	-	1,8
Медициналық қалдықтар	-	0,135
Пайдаланылған ауа сүзгілері	-	0,001
Қауіпті емес қалдықтар		
Дәнекерлеу электродтары	-	0,3
Металл сынықтары	-	20,0
Коммуналдық қалдықтар (КТК)	-	60
Пайдаланылған шиналар	-	3,0
Айна қалдықтары		

- 2026-2035 жж. Кен орнын пайдалану кезінде 606,9004 т/жыл

Ластауыштардың шығарындылары мен тасымалының тіркелімін жүргізу қағидаларында белгіленген шекті мәндерден асып кету жоспарланбайды.

5. Авариялар мен қауіпті табиғи құбылыстардың туындау ықтималдығы туралы, қоршаған ортаға ықтимал елеулі зиянды әсерлер туралы, авариялар мен қауіпті табиғи құбылыстардың алдын алу және олардың зардаптарын жою жөніндегі шаралар туралы, халықты хабардар етуді қоса алғанда, ақпарат

Жобалау жұмыстарын жүргізу кезінде жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды жүргізу кезіндегі талаптар қоршаған ортаны қорғауға бағытталған ҚР Экологиялық Кодексінің 397 бабына сәйкес көзделген. Сондай-ақ Экологиялық кодекстің 238-бабының 2-тармағына сәйкес талаптар ескерілді.

1. Атмосфералық ауаны қорғау:

- 1) жер қойнауын пайдалану объектілерінде және құрылыс алаңдарында, оның ішінде кәсіпшілік жолдарында шаңды басу бойынша жұмыстар жүргізу;
- 2) стационарлық және жылжымалы көздерден ластаушы заттар шығарындыларының алдын алу және азайту жөніндегі іс-шараларды орындау;

2. Су объектілерін қорғау:

- 1) ұңғымаларды игеру және кейіннен пайдалану, сондай-ақ өндіріс қалдықтары мен сарқынды суларды кәдеге жарату кезінде мұнай, су және газдың қабатаралық ағындары салдарынан жер асты суларының ластануын болдырмауға бағытталған іс-шараларды жүргізу.

3. Жағалау және су экожүйелеріне әсер етуден қорғау:

Жұмыс шеңберіндегі іс-шаралар қарастырылмаған.

4. Жерді қорғау:

1) жердің антропогендік қызметі нәтижесінде бұзылған және ластанған тозған аумақтарды қалпына келтіру: топырақтың құнарлылығын және жердің басқа да пайдалы қасиеттерін қалпына келтіру, молықтыру және арттыру, оны шаруашылық айналымға уақтылы тарту, жердің бұзылуына байланысты жұмыстарды жүргізу кезінде топырақтың құнарлы қабатын алу, сақтау және пайдалану;

5. Жер қойнауын қорғау:

1) жер қойнауын пайдалану жөніндегі жұмыстарды жүргізу кезінде жер қойнауының ластануын болдырмау жөніндегі іс-шараларды енгізу;

6. Жануарлар мен өсімдіктер әлемін қорғау:

1) әкімшілік-аумақтық бірліктердің аумақтарын көгалдандыру, кәсіпорындардың аумақтарында және босатылатын аумақтарда, шөлейттенуге және басқа да қолайсыз экологиялық факторларға бейім жерлерде жасыл желектер, екпелер алаңдарын ұлғайту;

2) Тұрғын үй құрылысы жағынан ағаш-бұталы екпелердің жолағын міндетті түрде ұйымдастыра отырып, тиісті қауіптілік сыныбы үшін алаңның көрсетілген пайызынан кем емес санитариялық-қорғау аймағын көгалдандыруды көздеу, СҚА алаңын көгалдандырудың көрсетілген үлес салмағын орындау мүмкін болмаған кезде (объектілермен тығыз құрылыс салу кезінде, сондай-ақ объектіні елді мекендерден алыста, шөлді және шөлейтті жерлерде орналастыру кезінде), жергілікті атқарушы органдармен келісім бойынша құрылыс салудан бос аумақтарды және жақын елді мекендердің аумақтарын көгалдандыруға жол беріледі, СҚА жобасында міндетті негіздемемен.

7. Қалдықтарды өңдеу:

1) иесіз қалдықтарды және тарихи ластануларды жою, олардың одан әрі пайда болуына жол бермеу, өндірістік, қатты тұрмыстық және басқа да қалдықтармен ластану нәтижесінде бұзылған жерлерді уақтылы рекультивациялауды жүргізу жөніндегі іс-шараларды жүргізу;

8. Радиациялық, биологиялық және химиялық қауіпсіздік:

1) қоршаған орта объектілерінің радиоактивті ластануын анықтау мақсатында аумақтарға Радиоэкологиялық зерттеулер жүргізу;

9. Басқару жүйелерін және ең жақсы қауіпсіз технологияларды енгізу:

Жұмыс шеңберіндегі іс-шаралар қарастырылмаған;

10. Ғылыми-зерттеу, іздестіру және басқа да әзірлемелер:

1) қоршаған ортаның фондық жай-күйін анықтау үшін экологиялық зерттеулер жүргізу, өнеркәсіптік қызметтің экожүйеге ықтимал теріс әсерін анықтау және қоршаған ортаның ластануын төмендету жөніндегі бағдарламалар мен іс-шаралар жоспарларын әзірлеу;

Экологиялық тәуекелді төмендету жөніндегі іс-шаралар

Апат қаупін бағалау үнемі қажет, өйткені оның пайда болуы тек жобалық параметрлерге ғана емес, сонымен қатар ағымдағы жағдайға, басқару шешімдерінің үйлесіміне, процестің параметрлеріне, жабдықтың күйіне және персоналдың дайындық деңгейіне, сыртқы жағдайларға байланысты. Апаттың алдын алу процесті үнемі бақылау және тәуекелді болжау арқылы мүмкін болады.

Сайтта құрылыс жүргізу кезінде жұмысшы персонал мен жергілікті халықтың қауіпсіздігін және қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз етуде ережелер, нормативтер, нұсқаулықтар мен стандарттар жүйесі маңызды рөл атқарады, оларды компания мен мердігерлердің басшылары мен барлық қызметкерлері міндетті түрде орындайды. Жұмыстарды жүргізу кезінде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау техникасы қағидаларына сәйкес талап етілетін жабдықтардың барлық түрлерін монтаждауға, тексеруге және техникалық қызмет көрсетуге, персоналды оқытуға және практикалық сабақтар өткізуге назар аудару қажет.

Апаттарды жоюға көп уақыт пен қаражат жұмсалады. Апатты жоюдан гөрі оның алдын алу оңайырақ. Сондықтан жоспарланған жұмыстарды жүргізу кезінде апаттардың алдын алуға басымдық беру қажет, атап айтқанда:

- мұнай құбырларын, түсіру желілерін, сарқынды коллекторларды, осьтік коллекторларды уақтылы жөндеу;
- Бұрғылау жабдығының астындағы топырақты гидрооқшаулау жөніндегі шараларды жүзеге асыру;
- химиялық реагенттер мен бұрғылау ерітінділерінің қорлары металл ыдыстарда, бұрғылауға арналған материалдар-арнайы қоймалардағы бетон алаңдарында сақталуы тиіс;
- центрифуга көмегімен бұрғылау ерітіндісі мен ағынды сулардан қатты фаза мен шламды бөлу, улы шламдарды, басқа да қалдықтарды бейтараптандыру және оларды тасымалдау;
- дайындау зауытында бұрғылау ерітіндісін регенерациялау, бұрғылауда Ағынды суларды қайта пайдалану;
- электр жетегіндегі бұрғылау қондырғыларымен пайдалану ұңғымаларын бұрғылау;
- ұңғымалар өнімінің жалпы шығарындыларын азайту;
- бұзылған жерлерді рекультивациялауды, оның ішінде үлгілік жобаға сәйкес жүргізу;
- әзірленген көлік схемасына сәйкес көлік құралдарының қозғалысын қамтамасыз ету.

Қабылданған жобалық шешімдер авариялық жағдайлардың туындау ықтималдығын азайту үшін жеткілікті деп есептейміз.

Учаскені пайдалану кезінде көзделген жобалау шешімдері сақталған кезде, сондай-ақ осы жобада ұсынылған барлық табиғат қорғау іс-шаралары орындалған жағдайда, көзделіп отырған қызметті іске асыру кезінде қоршаған орта компоненттеріне теріс әсер алынып тасталады.

6. Қоршаған ортаға әсерді бағалауды орындау барысында алынған ақпарат көздерінің тізімі:

- 1 Қазақстан Республикасының экология кодексі, Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Кодексі.
- 2 Қазақстан Республикасының Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы кодексі 2017 жылғы 27 желтоқсандағы № 125-VI ҚРЗ.
- 3 Қазақстан Республикасының Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы 2004 жылғы 9 шілдедегі N 593 Заңы
- 4 Қазақстан Республикасының 2025 жылғы 9 сәуірдегі № 178-VIII ҚРЗ Су кодексі.;
- 5 Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 20 маусымдағы N 442 Жер кодексі.;
- 6 Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрінің Ұңғымаларды бұрғылаудан эмиссиялардың (өндіріс қалдықтары, сарқынды сулар бөлігінде) түзілу көлемдерін есептеу әдістемесін бекіту туралы 2012 жылғы 3 мамырдағы № 129-ө Бұйрығы
- 7 РНД 03.1.03.01-96. Өндіріс қалдықтарының түзілу және орналастыру көлемін нормалау тәртібі;
- 8 "Экологиялық бағалауды ұйымдастыру және өткізу жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 30 шілдедегі № 280 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 26 қазандағы № 424 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 27 қазанда № 24933 болып тіркелді
- 9 Қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 9 тамыздағы № 318 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 9 тамызда № 23917 болып тіркелді

- 10 ҚР ҚОҚ министрінің 2008.04.18 №100-п бұйрығы. Стационарлық дизель қондырғыларынан атмосфераға ластаушы заттардың шығарындыларын есептеу әдістемесі. ;
- 11 РД 39-133-94. «Құрлықтағы мұнай мен газ ұңғымаларын салу кезінде қоршаған ортаны қорғау жөніндегі Нұсқаулық»;
- 12 Сұрақтар мен жауаптардағы Экология. Ростов-на-Дону қ. 2005ж.